

РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

***ПОПЛАВСЬКА О.М., К.Е.Н., ДОЦЕНТ КАФЕДРИ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ ТА ЕКОНОМІКИ ПРАЦІ,
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА***

***ЧАЛА Н.Д., Д.Н.ДЕРЖ.УПР., ПРОФЕСОР
КАФЕДРИ МАРКЕТИНГУ ТА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»***

Пандемія внесла суттєві корективи щодо кон'юнктури ринку праці, сприявши збільшенню розриву між попитом і пропозицією на робочу силу, поглибилися існуючі проблеми. Як наслідок, значна частина зайнятого населення відчула значне падіння доходів й в цілому населення країни збідніло за останні пів року та за оцінками експертів бідність складе 45% [6].

Досліджуючи стан ринку праці в Україні, перше на що звертають увагу спеціалісти – це зростання рівня зайнятості та зменшення рівня безробіття останні 3 роки. Разом з тим, у 2019р. по рівню безробіття Україна після значного зростання (до 9,5%), оновила рівень 2010 року (адже у 2010 та 2019 році цей рівень сягнув 8,2%). Водночас, даний рівень більш як удвічі перевищує природний рівень безробіття. Таке може свідчити про низький попит на робочу силу та неспроможність економіки оновлювати робочі місця достатніми темпами. Якщо до того порівняти отримані дані з оцінкою результативності праці (співвідношення фінансового результату підприємств до оподаткування до кількості зайнятих осіб), то чітко простежується загальний тренд до зниження продуктивності праці (рис.1) на фоні зниження кількості зайнятих та скорочення навантаження зареєстрованих безробітних на одне вільне (вакантне) робоче місце. Так, якщо у січні-вересні 2016 року 6 безробітних претендувало на одне вакантне робоче місце, то у цьому ж періоді 2019 року – лише 3 особи.

Попри дані офіційної статистики чимало роботодавців постійно наголошують на «голоді робочої сили». Зокрема, автори писали у своїх дослідженнях [1,2], що ринок постійно змінюється й вимоги до робочої сили також; зростає потреба у секторі

кібербезпеки. Відтак потреба в одних компетентностях зростає, а в інших зменшується.

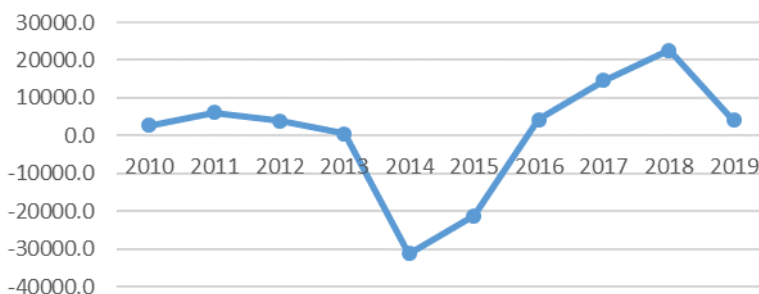

Рис. 1. Співвідношення фінансового результату підприємств до оподаткування до кількості зайнятих осіб, грн.*

** побудовано авторами за даними офіційного сайту Державного комітету статистики України [5,7]*

Особливо це відчуває державний сектор, оскільки трансформація державного управління, переведення багатьох процесів у горизонтальну площину сприяли вивільненню працівників (на сьогодні на одне вакантне місце у цій сфері претендує 9 безробітних). Разом з тим цифровізація не стала повною. На жаль, хмарні технології купували у 2017 році трохи більше 1% всіх підприємств України [3]. Тобто, реальна ситуація в Україні така, що говорити про прорив у впровадженні сучасних ІТ – технологій поки що зарано.

Ситуація на ринку праці характеризується також прихованим безробіттям, неповною зайнятістю. При цьому сезонність роботи суттєво не впливає на показники рівня зайнятості. Крім того, пандемія загострила існуючі проблеми на ринку праці, тож у цей період рекрутингові агенції відчували суттєве зростання навантаження (майже у 2-3 рази). При цьому, рекрутери відмічають, що під час пандемії було скорочено 6% – 7% респондентів, серед яких: HR-менеджери, маркетологи, ІТ-фахівці, адміністративний персонал, працівники сфери HoReCa, фахівці з продажу тощо [4].

Таким чином, основні проблеми ринку праці можна згрупувати таким чином:

відсутність рівноваги попиту і пропозиції на ринку праці за окремими професіями;

невідповідність компетентностей робочої сили потребам ринку на фоні низької спроможності навчальних закладів швидко реагувати на потреби ринку щодо формування компетентностей;

низька інклюзія ринку праці;

низька спроможність економіки формувати гідні робочі місця, продукувати гідну зайнятість.

Тому у короткостроковому періоді, слід очікувати поглиблення розриву між попитом і пропозицією на робочу силу та перехід частини ринку у сірий, тіньовий сегмент.

Література.

1. Chala N., Poplavska O. The 4th industrial revolution and innovative labor: trends, challenges, forecasts. Człowiek społeczeństwo gospodarka : zbior. nauk. monogr. / Uniw. Zielonogórska. [i in.] ; red. nauk.: Maria Agnieszka Paszkowicz [i in.]. Zielona Góra, 2017. T.4: Intelktualizacja i humanizacja pracy. S. 141–154.

2. Chala N., Poplavska O. Transforming the relations between state and society in context of the 4th industrial revolution: Ukraine's experience. *Public Policy and Administration*. №1, 2020. URL: <http://vpa.ktu.lt/index.php/PPA/article/view/25990>

3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах за 2017 рік. Державна служба статистики України. URL:<http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Горбань Ю. Як пандемія COVID-19 змінила ринок праці в Україні. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3104312-ak-pandemia-covid19-zminila-rinok-praci-v-ukraini.html>

5. Основні показники ринку праці (річні дані). Державний комітет статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Підстав очікувати суттєвого підвищення рівня бідності у 2020 році немає. Міністерство соціальної політики. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/18675.html>

7. Фінансові результати до оподаткування підприємств за видами економічної діяльності. Державний комітет статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>